

FACTSHEET: Rijksbrede inkoopanalyse (concept, mei 2008)

De Chief Procurement Officer - met zijn staf, het Regiebureau Inkoop Rijksoverheid- heeft als opdracht de professionalisering van de inkoop binnen de rijksoverheid te stimuleren. Speerpunten zijn de rijksbrede inkoopinformatie op orde brengen, invoeren van categoriemanagement en ondersteunen van het gehele inkoopproces met behulp van ICT-instrumenten.

Achtergrond en doel

Actuele inkoopinformatie is onmisbaar bij de verantwoording van uitgaven en het nemen van goede beslissingen. Een van de taken van de CPO is daarom om inzicht te bieden in de inkoop van de hele Rijksoverheid. De CPO heeft nu door middel van een inkoopanalyse over 2006 onderzocht voor hoeveel geld het Rijk inkoop. Dit onderzoek is uitgevoerd door het bureau DPA bij een eerste groep van zes ministeries: departementen van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Economische Zaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Verkeer en Waterstaat, Financiën en Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Hoofdconclusie uit de inkoopanalyse is dat er mogelijkheden zijn om meer samen te werken en vaker gezamenlijk in te kopen. Ook biedt de analyse een onderbouwing voor het opstellen en uitvoeren van categorieplannen.

Opzet van de analyse

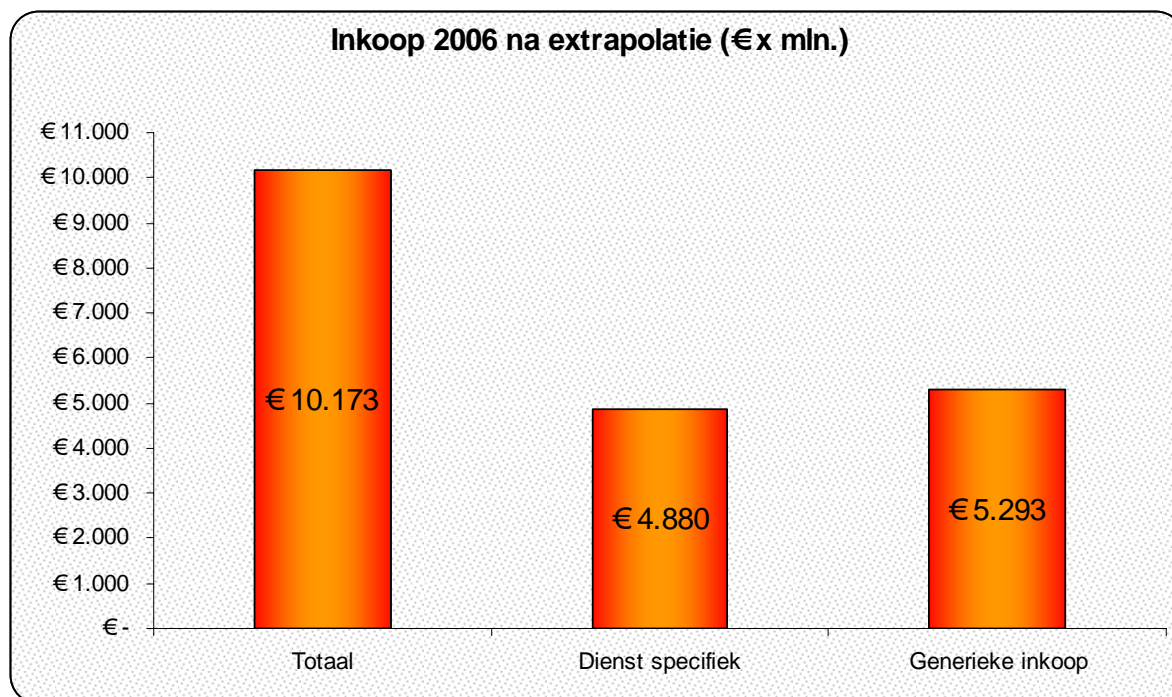
De inkoopanalyse is opgebouwd uit 36 verschillende crediteurenadministraties van de zes deelnemende ministeries, die op hun beurt zijn onderverdeeld in 50 verschillende directies, agentschappen en diensten. Er zijn in totaal 120.000 crediteuren bewerkt en bestudeerd.

De uiteindelijke analyse is opgebouwd uit in totaal 1,5 miljoen factuurregels. Het gebruik van de brondata van departementen garandeert de betrouwbaarheid van de analyse. Het consistent doorvoeren van dezelfde methode op de data van de verschillende departementen zorgt voor samenhang in de gepresenteerde eindresultaten.

Op basis van de informatie van de zes ministeries en met behulp van elf indicatoren is vervolgens een onderbouwde schatting gedaan van het totale inkoopvolume van de gehele Rijksoverheid. Behalve voor de totale omzet is de schatting (extrapolatie) uitgevoerd voor de twee categorieën met het grootste inkoopvolume: Inkoop van tijdelijk personeel (dat wil zeggen: externe inhuur en uitbesteding) en Automatisering en telecommunicatie (ICT).

Totale inkoop van de Rijksoverheid

Figuur 1 geeft een overzicht van de geschatte totale inkoop van de Rijksoverheid. In 2006 bedraagt deze ruim €10 miljard. Dit totaal is onder te verdelen in dienstspecifieke inkoop en generieke inkoop. Voorbeelden van dienstspecifieke inkoop zijn inkopen die het ministerie van V&W doet voor aanleg, onderhoud en engineering van (spoor)wegen, bruggen en waterwegen of het ministerie van Defensie voor de aankoop van fregatten. Generieke inkoop betreft alle apparaatskosten zoals kantoorinrichting, inkoop van tijdelijk personeel en ICT.

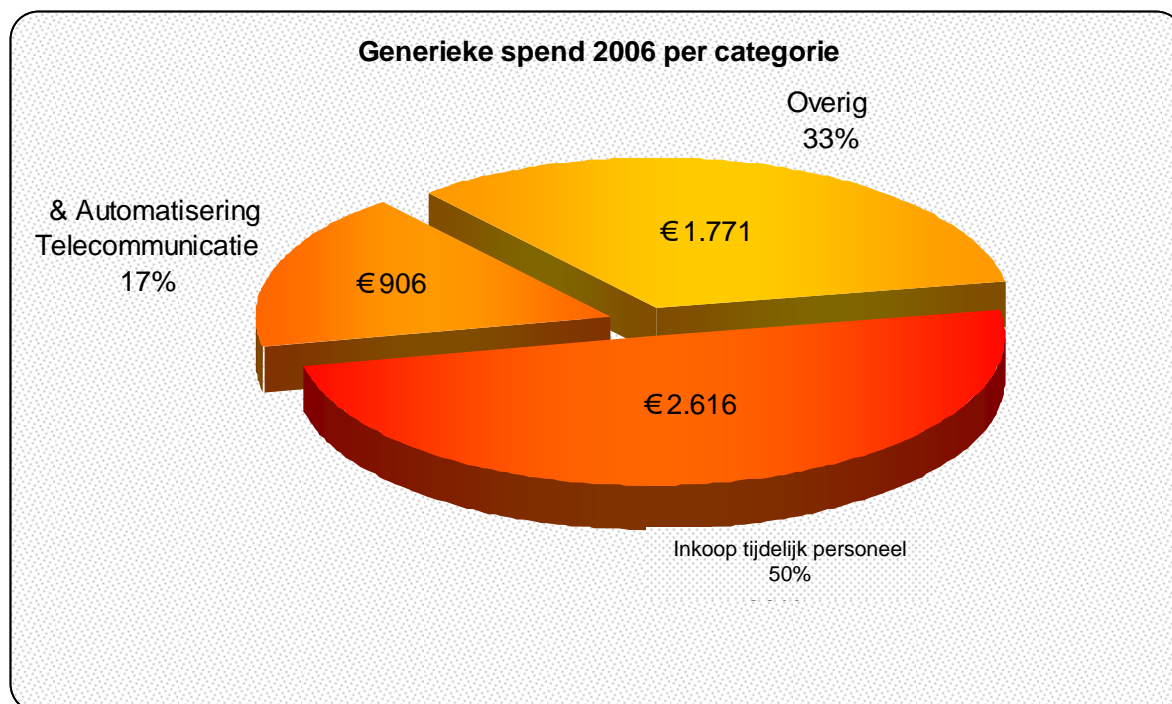

Figuur 1

De inkoop bij het Rijk is ingedeeld in negen hoofdcategorieën:

- Personeelsgerelateerde zaken
- Kantoorinrichting en -benodigdheden
- Automatisering en telecommunicatie (ICT)
- Inkoop van tijdelijk personeel (externe inhuur en uitbesteding)
- Vervoer en emballage
- Aanschaf/huur van gebouwen en installaties
- Exploitatie en beheer van gebouwen en installaties
- Grond, Weg- en Waterbouw
- Dienstspectifieke uitgaven

Figuur 2 laat zien welk aandeel de categorieën Inkoop van tijdelijk personeel en ICT hebben in de totale inkoop van het Rijk.

Figuur 2

Inkoop van tijdelijk personeel en ICT: grootste aandeel

Uit deze figuur blijkt dat de twee categorieën Inkoop tijdelijk personeel en ICT bijna tweederde van het gehele inkoopvolume van de Rijksoverheid innemen (samen 67%).

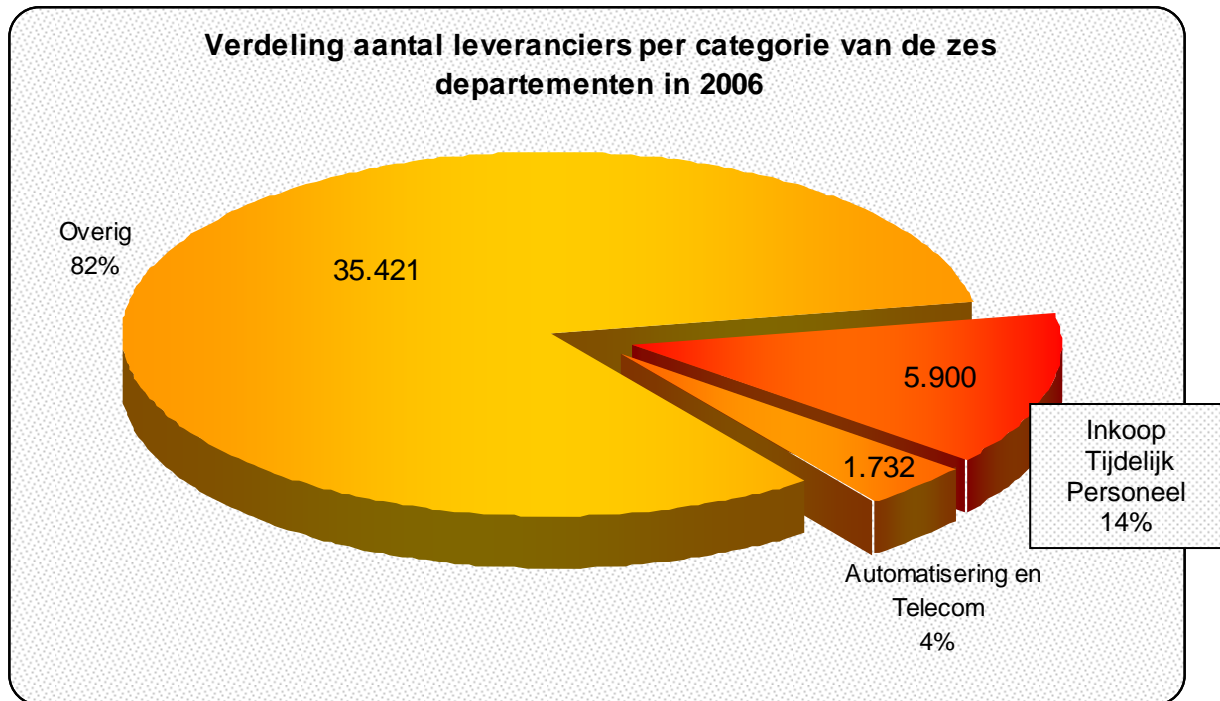
Inkoop van tijdelijk personeel omvat zowel externe inhuur als uitbesteding en beslaat de helft van het generieke inkoopvolume van de Rijksoverheid. Op basis van de extrapolatie gaat het in 2006 naar schatting om €2,6 miljard. Deze categorie is overigens onderverdeeld in tien subcategorieën. Het onderzoek laat zien dat de subcategorieën ICT-diensten en –advies (31%), Uitzendkrachten (25%) en Beleidsondersteunend onderzoek en beleidsadvies (15%) het belangrijkste aandeel vormen.

De op een na grootste categorie is ICT met een aandeel van 17%. Voor de gehele rijksoverheid is dit naar schatting ruim €900 miljoen. Dit is inclusief uitbesteding.

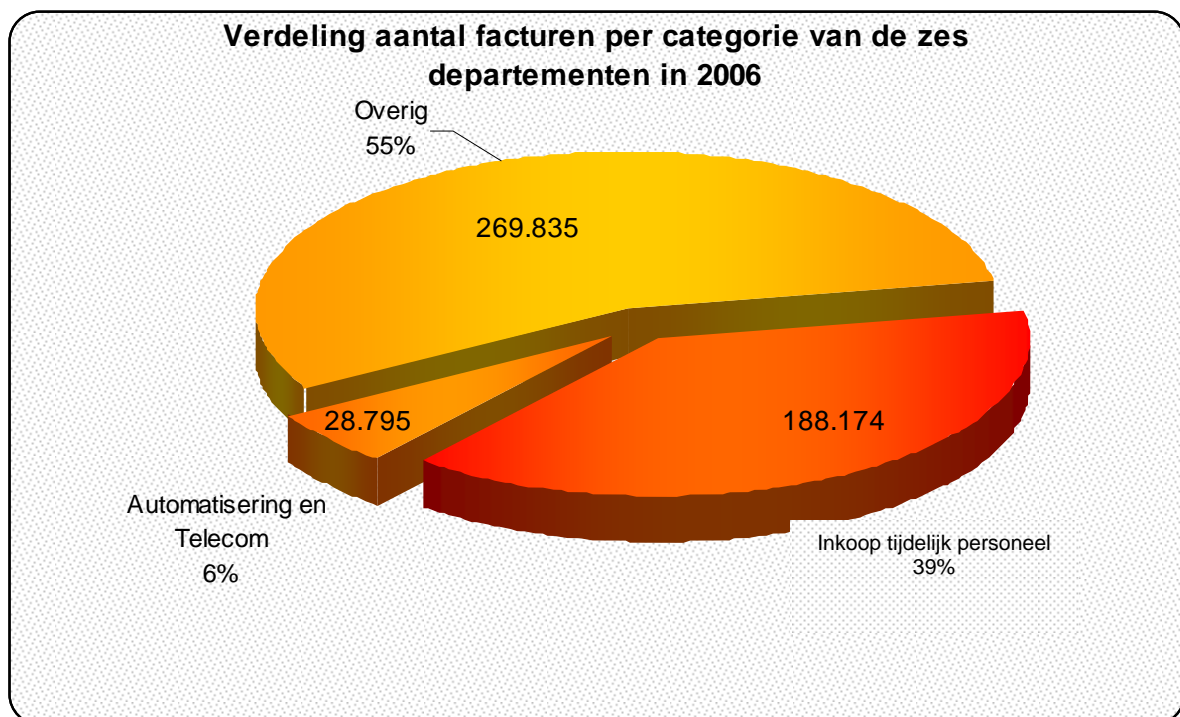
De overige uitgaven (33%) zijn samengenomen in de categorie Overig.

Inzicht in aantal leveranciers en facturen

Het is niet alleen belangrijk om het inkoopvolume te kennen; ook het aantal leveranciers en het aantal facturen zijn essentiële gegevens. In de figuren 3 en 4 staan ze voor de zes deelnemende ministeries weergegeven.

Figuur 3

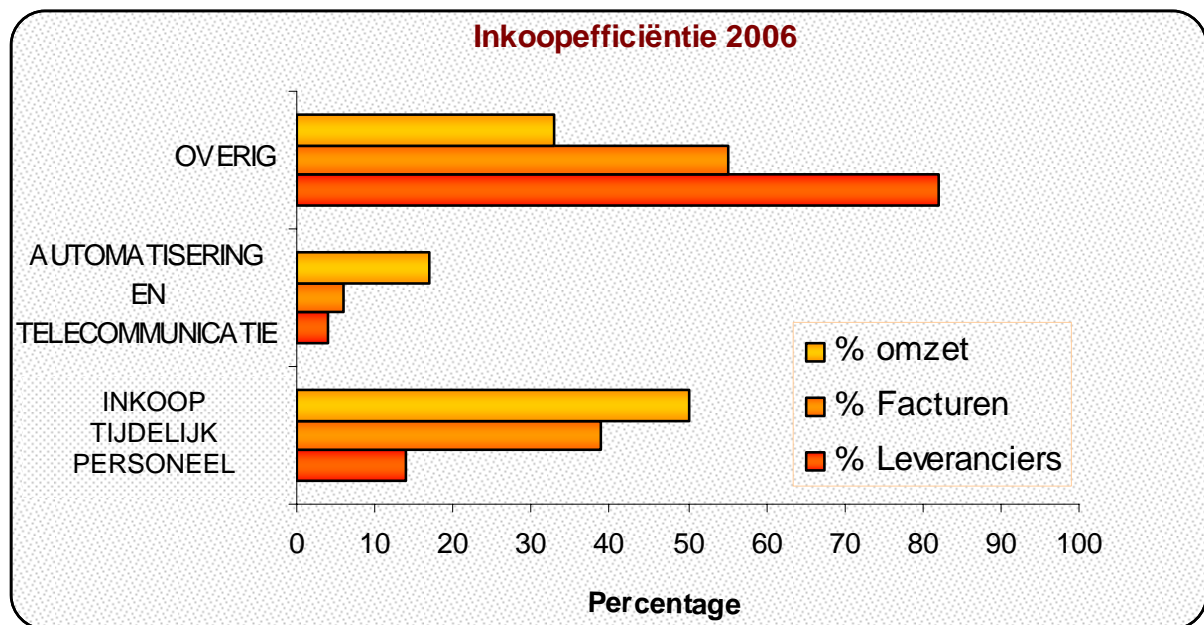

Figuur 4

Binnen de generieke inkoop maken de zes onderzochte ministeries gebruik van 43.053 leveranciers. Inkoop van tijdelijk personeel en ICT hebben samen een aandeel van 18% in het totale aantal leveranciers. Het Rijk als geheel heeft waarschijnlijk meer dan 140.000 leveranciers.

Het aantal facturen per categorie in 2006 staat in figuur 4. De categorieën Inkoop van tijdelijk personeel en ICT leveren samen een groot deel (45%) van het totale aantal facturen op. Bij de gehele Rijksoverheid worden naar schatting meer dan 1.200.000 facturen per jaar ontvangen.

In figuur 5 vergelijken we het relatieve aandeel in omzet, facturen en leveranciers voor de categorieën Inkoop van tijdelijk personeel en ICT en de overige categorieën. Zowel de categorie Inkoop van tijdelijk personeel als de categorie ICT heeft weinig facturen en leveranciers in vergelijking tot het aandeel in de uitgaven. De overige categorieën hebben juist grote aantallen leveranciers en facturen ten opzichte van het aandeel in de uitgaven.

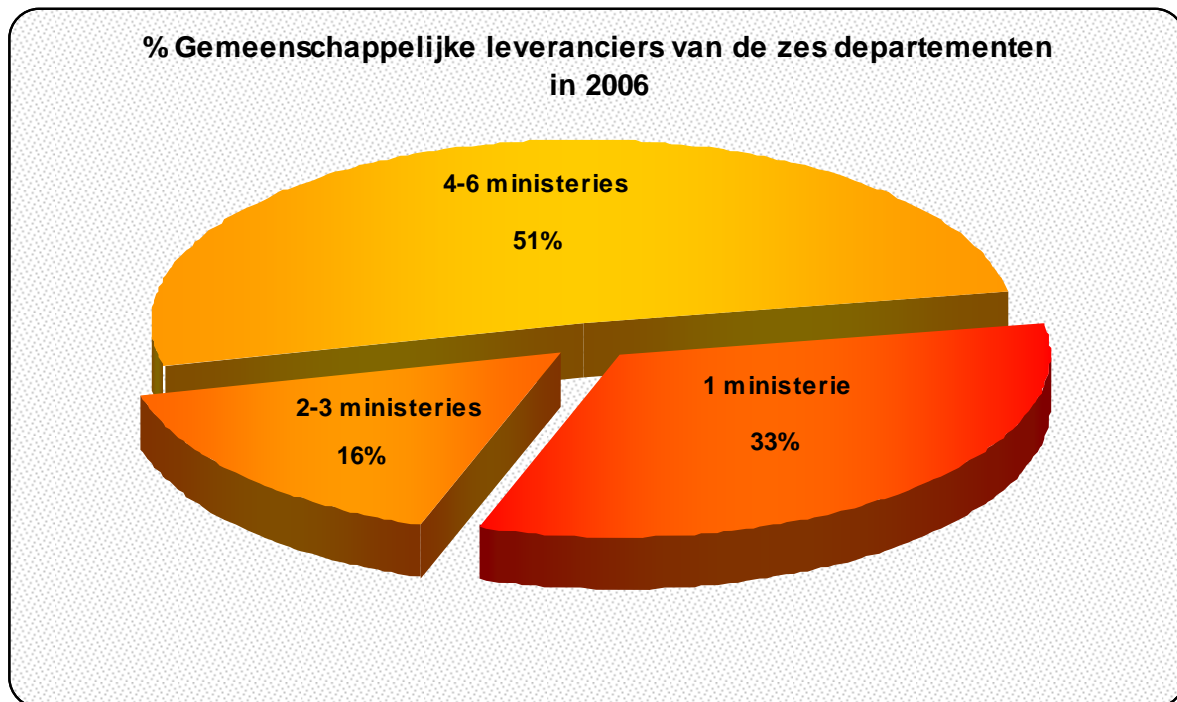
Figuur 5

Gemeenschappelijke leveranciers

Uit de inkoopanalyse blijkt dat 68% van het generieke inkoopvolume wordt ingekocht bij leveranciers die aan meer dan een van de zes deelnemende ministeries leveren. Voor het totaal van alle dertien departementen is dit aandeel ongetwijfeld nog groter. Ministeries kopen veelal separaat in en het komt zelfs voor dat organisatieonderdelen van een ministerie afzonderlijk inkopen bij dezelfde leverancier. Hiermee benadelen zij zichzelf, want met gezamenlijke inkoop kan veel voordeel worden behaald.

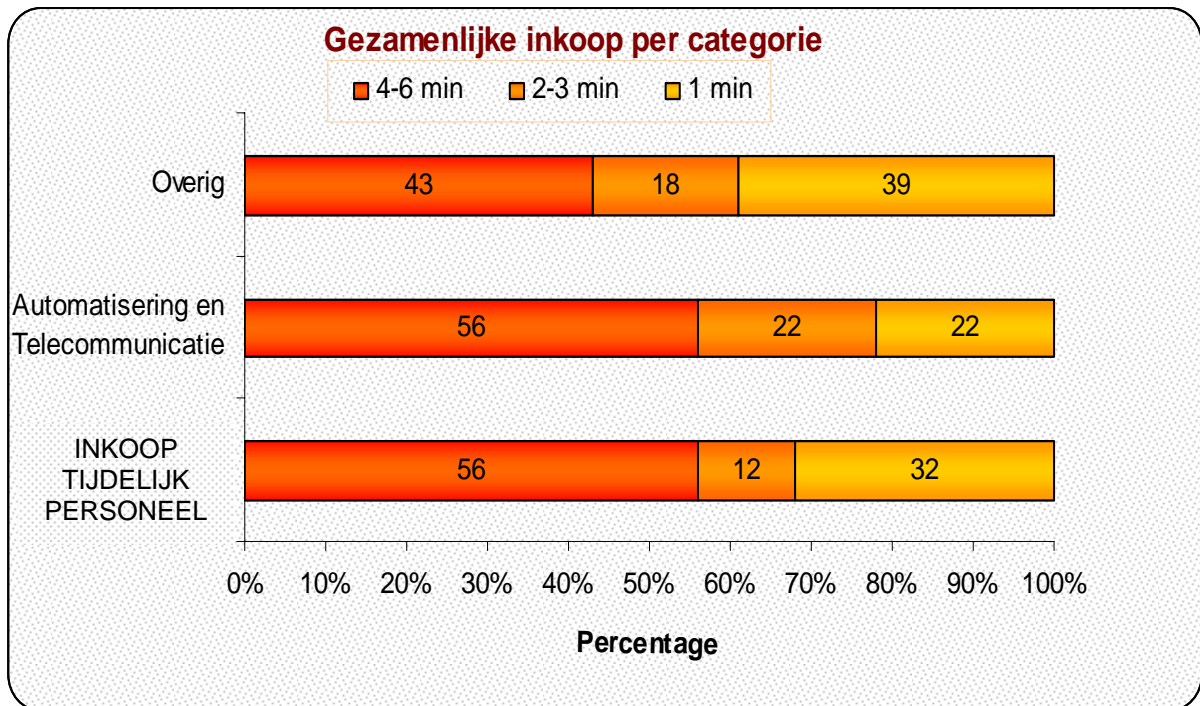
De conclusie is dat bij de inkoop van het Rijk meer coördinatie mogelijk is. De huidige wijze van inkopen levert hoge administratieve lasten op, zeker in kleine categorieën zoals personeelsgerelateerde zaken (waaronder opleidingen, bedrijfskleding en arbodiensten). Met meer gezamenlijk inkopen is hier een groot voordeel te behalen. De ministeries hebben in de

afgelopen jaren al de nodige stappen gezet in de richting van meer gecoördineerde inkoop; het is nu zaak daar een volgende slag in te maken.

Figuur 6

In de analyse is ook per categorie bekeken welke leveranciers de zes onderzochte ministeries met elkaar gemeen hebben (zie figuur 7). Op basis van deze gegevens kan nauwkeuriger bepaald worden binnen welke (sub)categorie de grootste slag geslagen kan worden met gecoördineerd inkopen. Zo kan het zeer de moeite waard zijn om in het gemeenschappelijke inkoopdeel van Inkoop van tijdelijk personeel (2-6 ministeries, €640 miljoen) contracten te bundelen. Ook in het niet-gemeenschappelijke inkoopdeel (1 ministerie, €303 miljoen) kan voordeel worden behaald, namelijk door gebruik te maken van minder verschillende leveranciers.

Figuur 7

Conclusie: meer samenwerken en gezamenlijk inkopen stevig onderbouwd

Deze inkoopanalyse geeft een eerste inzicht in de inkoop van de gehele rijksoverheid. Uit de analyse blijkt dat er mogelijkheden zijn om meer samen te werken en vaker gezamenlijk in te kopen. Ook biedt de analyse een onderbouwing voor het opstellen en uitvoeren van categorieplannen. Inmiddels bereidt de CPO verder onderzoek voor.